

„Edinost“

z naša enkrat na dan, razen sedelj in risnikov, ob 4. uri zvečer.

Naročnina znaša:

za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kroni

„Edinost“ je plačevati naprej. Na naročbo brez priložene naročnine se upravlja ne z rač.

Na tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nč.); v Trstu pa po 8 stotink (4 nč.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglaš

Se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale domaći oglašit. se računajo po pogodbe.

Val dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglaš sprejema upravništvo. Naročnino in oglaš je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v alic Carintia št. 12. Upravništvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, 11. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu

Nevarnost razdora na Slovenskem.

III.

Kakov cilj pa mora slovenski narod imeti? Na to vprašanje ni lahko odgovoriti. Mnogokdo bi rekel, da saj ne pomaga vse nič, ako je res, da smo v taki nevarnosti, da jo kar popihnejo z nami. Res treba poštovati tudi to možnost, in utegne se pripetiti, da bi nas ne rešila najboljša organizacija in prigrtočljivost. Ali moralna dolžnost nas veže, da storimo vse, kar moremo, dokler živimo kakor narod. Tudi posamični človek se v nevarnosti brani z vso svojo močjo, in če že mora pasti, skuša, da sovražnik drago plača njegovo kri. Mnogo je bilo junakov, ki so pokazali tudi narodom njih dolžnosti; in kar je storil Zrinjski proti Turkom, na tako hrabrost se je dolžan pripravljati tudi slovenski narod v svoji celoti.

Tu treba naglašati celoto narodovo; kajti, da ob katastrofah padajo pojedinci, to je naravno in gotovo; vprašanje ostaje le: ali mora pasti tudi narod v celoti, in to kakoj?

Ko bi Avstrijo in žnjo naš narod zadela nesreča, bo le dvojno možno: da nas tudi fizično uničijo, analogno, kakor hoče sedaj Anglija iztrebiti hrabre Bure; ali pa da ostane fizično pri življenju, in da nas bodo hoteli le **narodno**, to je, duševno in kulturno, umoriti, to je: raznaroditi, potujčiti in pomešati s tujo krvjo! Ta poslednji slučaj je navaden in dobroznan v slovanski srednjeveški in novejši zgodovini do današnje dobe. Usoda pruskih Poljakov nas resno spominja, kaj bi nastalo iz nas ob jednaki usodi!

Torej: kakov mora biti cilj našega pripravljanja? Vendar tak, da bi se branili v skupnosti, da ne bi imeli med seboj izdajie, poturie in renegatov, da bi torej branili vsak vse in vsi vsakega Slovenca!

Orožje ob tej brambi more biti le duševno, kulturno, kulturno namreč v smislu skupnosti. Če se le jaz branim potujčenja, ti pa ne, je skupnost, je narod izgubljen! Oba, vsi torej moramo imeti jednako orožje, in sicer tako, ki se razločuje od kulturnega orožja tujca, ki nas je podjarmil.

Povejte sedaj, dragi prijatelji slovenski, koliko pa imamo mi takega kulturnega orožja?! Porečete: v veri. Dobro! Ali sovražnik, ki nas je podjarmil, utegne imeti isto vero, in potem je naše orožje paralizovano a priori!! Torej: **jezik** bodi naše orožje! Vprašanje: tudi v cerkvi? Saj ga še sedaj v cerkvi skoro nič nimamo. A jezik zunaj cerkve?! Ko bi se opirali samo na to, kar uči ljudska šola slovenski narod, bi to jezikovno znanje sovražnik kmalu iztrebil. Ostaje le še govor prostega naroda, a na to prostost more sovražnik vplivati takó, da pomeša govor narodov s tujimi jezikovnimi življi in ga tako iztrebi, in množice so s tem za narod izgubljene.

Ali pa domače šege in žive starine v obče ohranijo narodno skupnost? Na Češkem, Moravskem, Slovaškem, je narod, ukljuba ptujemu vplivu, ohranil domačo živo starino stoletja. Ali bi mogli Slovenci kaj takega trditi o sebi?! Koliko živih starin pa še imamo? Kako se brigamo zanje, kako jih oživljamo?! Tudi tu nas vodi slepa usoda v pogubo; kakor nalašč odstranjujemo, česar so se držali še naši predniki! In če nas tujec podjarmi danes, smo že jutri, če ne že danes, na zunaj taki, kakor tuji gospod in gospodar!

Ali se morda poganjamo intenzivno dovolj, da bi dobili politično in administrativno celoto v okviru monarhije? Če še sedaj ne

težimo za to celoto, kako naj bi jo pričakovali pod novim gospodarstvom? Narod bi se blizal svoji usodi še bolj brez politične zavesti, nego je ima danes. Še danes nismo iztrčili termina »Kranjca« in »kranjske šprae«! Kaj bi še le napravili iz nas pod novim jarmom?!

Pruski Poljaki živé vsaj od spominov in dejanskih tradicij nekdanje politične skupnosti! Zgodovina jim vstvarja ali obnovlja idealne politične in kulturne skupnosti; in oni imajo milijonske rojake svoje v Rusiji in Avstriji, kjer se jim godi dobro, jednim zlasti materialno, drugim pa narodno-politično. Ali imajo Slovenci takih spominov? Saj še poznajo ne svoje zgodovine! Drugi, tretji rod že ne ve več, kako se je godilo prvemu.

Take so naše kulturne vezi, ki naj bi nas spajale ob politični nesreči. Narod bi tako moral kmalu poginiti kakor narod.

In kaj delamo danes? Koljemo se, kakor pes in mačka. Najugodnejša leta — za nekateri stvari ugodna — zapravljamo, pa se politični, narodno in moralno pretepamo po listih, na shodih in zborih...

Ali hočemo in **moramo** zares vsi molčati k temu, da domačini pospešujejo našo pogubo, kolikor nam je že ne pripravljajo neposredno zakleti nacionalni sovragi?! Ne, tu treba govoriti in glasno povedati, kake oblake groze nad nami! Naj le »mečejo v koš« zaresno pisano besedo, to pojedinec nič ne boli; zlasti, ako je nezavisen od domačih političnih pobalnikov; a nikakor se ne sme goditi, da bi tuj z magovalec, meni nič, tebi nič vrgel v koš slovenski narod bez vsakršnjega odpora in upora njegovega! Ako se sedaj rodoljubi ne pospejo do energičnega odpora proti tabboroma domačih razposujencev, bi zanemarili veliko narodno dolžnost, in narod, k nima pravih voditeljev v odločilnih dobah, zasluži svojo eventualno hudo usodo! Poljski voditelji so grešili nad skupnostjo narodovo, in sedaj se pokori isti narod za grehenemarnih, slepih in sebičnih prednikov-politikov. — Ali naj naš stokrat šibkejši, mnogokrat manjši slovenski narod zadene še mnogo hujša usoda?! Ako nočemo tega, in ako hočemo, da se bo narod branil junaški ob usodnih momentih, moramo ga oborožiti drugače, nego se godi doslej!

Politični pregled.

V TRSTU, dne 30. novembra 1901

Državni zbor. — Zbornica poslancev.

(Nadaljevanje sinočnjega brzojavnega poročila.) Posl. Spinčič je predložil ministru za notranje stvari interpelacijo glede postopanja dr. V. Tedeschi-ja v tržaškem zavodu za prirejanje serumu za cepljenje koz; ministru za pravosodstvo pa je predložil interpelacijo radi postopanja deželnega sodišča svetnika Lovra Petronija. — Poslanec Boržič in tovariši so predložili interpelacijo na pravosodnega ministra radi postopanja tržaškega deželnega sodišča proti nekemu slovenskemu gostilničarju v Bazovici. (Ta slučaj smo že omenili v »Edinosti«. Op. ured.)

Potem so nadaljevali razpravo o nujnih predlogih glede odprave trgovine se žitom na termine.

Posl. Peschka, Steiner in Kitzel so izjavili, da zakonski načrt glede reforme poljedelskih borz, kakor ga je predložila vlada, ni niti vreden, da bi o njem razpravljali.

Nujnim predlogom je namen olajhati sedanje kritično stanje, v katerem se nahaja poljedelstvo. Zgoraj omenjeni predlagalci so nadalje izjavili menenje, da je neosnovan strah, da bi valed odprave termske trgovine z žitom vsa ta trgovina prešla na Ogersko, ker

bodo bržkone tudi na Ogerskem — vsled pritiska agrareev — morali odpraviti terminsko trgovino.

Poljedelski minister baron Giovanelli je izjavil, da vlada popolnoma umeje veliko važnost in nujnost stvari, ki je v razpravi ter da je pripravljena aktivno udeleževati se reševanja te stvari, ki naj bi se na podlagi zakonskega načrta, katerega je predložila vlada, vršilo v narodnogospodarskem odseku; da pa ni nobene potrebe zavzemati se za stavljenе nujne predloge, in to tem manje, ker bi se potom istih nikakor ne pospešila rešitev tega vprašanja.

Po daljši razpravi je zbornica, potom glasovanja po imenih, z 230 glasovi proti 7 vsprejela nujnost Hagenhoferjevega predloga, kateremu so se pridružili vsi ostali predlagalci. Hagenhoferjev predlog pozivlja vlado, naj odtegne svoj zakonski načrt glede reform na borzah ter naj istočasno naloži počodeku narodnogospodarskega odseka, da izdela nov zakonski načrt, v katerem naj bi bila zapopadana brezpogojna prepoved termske trgovine z žitom in z izdelki mlinov na borzah in izven istih ter naj bi se vsaki prestopok te določbe kaznoval strogo se zaporom; poleg tega naj zakonski načrt obseza tudi preureditev poljedelskih borz. — Pododsek mora ta zakonski načrt najdalje v štirih tednih predložiti narodnogospodarskem odseku, ta pa v daljnjih 14 dneh zbornici v nujno razpravo. Tudi ta dodatni predlog — glede roka izgotavljenja — bil je vsprejet. — Prihodnja seja bo v torek.

O položaju. V sredini diskuzije bo par dni gotovo Wolfov odstop s parlamentarnega pozorišča. O tem dogodku govorimo na drugem mestu, kjer pripovedujemo, da izvestni parlamentarni krogi računajo, da odstop Wolfov ne ostane brez posledice za parlamentarno položanje. Ti parlamentarni krogi utegnejo biti izlasti tisti, ki bodo tudi ta dogodek skušali izkoriščati Körberju na korist in v opravičevanje njegove taktike. Govorili bodo morda, da ta taktika dovaja do slabljenja tistega vsenemškega gibanja, ki ima svoje težišče v Veliki Germaniji! In bodo hoteli morda uverjati, da je odstop Wolfov viden znak tega slabljenja. Takemu izvajanju smemo oporekati. Afera Wolfova utegne napraviti malce zmešnjave v vsenemškem tabboru, ali le na znotraj. Utegne mu morda tudi odleteti kakov bolj nezanesljiv kantonist in se pridružiti kaki drugi nemški stranki, ali na moči Schönererjevi nad drugimi nemškimi strankami ne premeni to ničesar. To pa je ravno glavno, odločilno, ker tisti odleteli kantonist ostane posredno istotako pod poveljstvom Schönererjevim, kakor je bil popred neposredno.

Kdor bi hotel torej uverjati, da odstop Wolfov pomenja spremembo v zmislu spravljenosti, ta slepi. Ta afeta ne pomenja nič drugega, nego kamen, ki je padel v vodo, napravil nekoliko kolobarjev in pen in jezero je zopet gladko. Kdor pričakuje spremembe od odstopa kake osebe, ne umeje bitstva velike borbe v Avstriji. Tu sta si nasproti dve ideji: ideja germanizacije in ideja enakopravnosti. Borba se pojstrjuje, ker se z vsakim dnem bliža svoji rešitvi. Ker pa je država po veliki večini nenemška in je torej ideja germanizacije — ideja borbe proti na ravi in ker ob sedanjih zavednostih narodov ni misliti, da bi isti mirno dopuščali in trpeli nasilje na naravi, more priti do pomirjenja le po zmagi ideje ravnopravnosti, ne pa po odstopu kakega Wolfa. To je ravno usodno na politiki Körberja, da gleda vedno na osebe na levici, mesto da bi se ugloobil v označeni ideji, provzročujoči sedanje boje!

Dunajski poročevalce »Politike« brzojavlja svojem listu, da g. Körber postaja

nervozen; z ozirom na gori rečeno je nervoznost g. ministerskega predsednika jako verjetna in umljiva: ker ne gre, pa ne gre, kakor bi hotel on. Ne gre pa in ne pojde, ker on noče zdraviti bolezni na nje viru, ampak hoče odpravljati le neprijetne spremljajoče simptome na nemški strani. Poročevalec rečenega lista sodi, da se mora kmalu odločiti: ali kriza parlamenta, ali kriza ministerstva! — Mož utegne imeti prav!

Položitev mandata vsenemškega poslanca Wolfa.

Wolf je položil svoj mandat! To je senzacija dneva! Mož se je žutil! Imel je preobilico talenta v to, da se je znal — kakor se pravi — inscenirati, ter postavljati na svetlo. Zastonj bi bilo tajiti, ker je notorično dejstvo: Wolf je dobil veliko oblast nad duhovi med avstrijskimi Nemci, zlasti na Češkem! Ta moč je postala tolika, da so tu pa tam začeli govoriti zlobni jeziki, da Wolf postaja malce neprijeten tudi očetu Schönererju in da se je mej tema dvema slavnima možema začelo razvijati nekaj, kakor — zavist! Wolfu treba priznati, da je se svojo energijo, se svojo spretnostjo v razvnananju zlih instinktov, umel uveljaviti svojo mlado osebo tako hitro, kakor se posreča le malo komu! O načinu njegovega postopanja in o sredstvih, ki jih je rabil, se more soditi ugodno ali neugodno, ali — uspeh je bil na njegovi strani. Neprijetna, odurna morda, ali markantna, izrazita prikazen v parlamentu je bil Wolf vsakako. Ni se čuditi toje, da je njegov odstop s parlamentarnega pozorišča mala senzacija za vso državo in naravno je, da se v parlamentarnih krogih jako komentira ta dogodek. Kakor poročajo nekateri dunajski in drugi listi, položil je Wolf tudi svoj deželnozbornski mandat na Češkem. Govoré o dogodku pa ugibljejo — kakor ne more biti drugače — tudi o vzrokih. V tem pogledu posnemamo po listih:

Že mesec dni da je Wolf vzbujal v zbornici pozornost se svojim rezerviranim postopanjem, iz česar sklepajo nekateri, da se je že dlje časa bavil z mislijo, da položi svoj mandat. V svojem dopisu do zborničnega predsednika Wolf ni navedel vzroka svojemu odstopu, pristaši njegove stranke pa zatrjujejo, da je odstopil radi tega, da se posveti izključno le urejevanju strankinega glasila »Ostdeutsche Rundschau«. Splošno menenje pa je, da je njegov odstop v zvezi z nekim dvobojem, ki ga je imel te dni radi zasebne zadeve s profesorjem Seidl-om, zetom vsenemškega poslanca dr. Tschana. Wolf je baje imel intimne razmere se Seidl-ovo soprogo, hčerjo dra. Tschana.

Takoj, čim je poslanec Schönerer, načelnik vsenemške stranke, došel iz Nemčije na Dunaj in je izvedel o tem dogodku, zahteval je, naj posl. Wolf položi svoj mandat in se odtegne političnemu življenju! Tudi se govori, da bi bila vsenemška stranka Wolfa izključila, ako ne bi bil prej položil svojega mandata.

Wolfov izstop iz vsenemške stranke in iz političnega življenja utegne imeti precej važnih posledic v politiki. V vsenemški stranki da ste namreč dve frakciji: Schönererjeva in Wolfova! In nekateri sodijo, da se sedaj, po izstopu Wolfa, obe frakciji popolnoma ločiti.

Listi javljajo dalje, da je posl. dr. Tchan že izstopil iz vsenemške stranke in da vstopi v nemško ljudsko stranko (nacionalno Pradejevo stranko).

Posl. Wolf je bil izvoljen prvič v državni zbor l. 1897 od mestne skupine Trutnov na Češkem; pozornost je obrnil nase svoječasno posebno z dvobojem, katerega je bil imel z ministerskim predsednikom, grofom Badenijem.

Državlanska vojna v Kolumbiji končana. Iz New-Yorka poročajo, da so ustaši mesto Colon izročili vlačji. Ustaši so bili od vladnih čet pobiti nadalje še v nekaterih bitkah in so se udali. Splošno se smatra, da je vojna končana.

Tržaške vesti.

Jutrnji shod. Za jutri se pripravljamo mešanstvo v srečo našega naroda, v glavnem mestu osrednje pokrajine v domovini naši, v beli Ljubljani, na impozantno, velikansko manifestacijo. Za isto uro jutri ste pozvani tudi vi, mili rojaki v tem velikem mestu ob sinji Adriji, in tudi vi rojaki iz okolice tega mesta, na sestanek v isti veliki namen...! To je srečno naključje in naj bi bilo v dober omen, v znamenje, da bo skoro dosežen cilj, kateremu v prilog hočemo manifestovati jutri predpoludne.

V kolikor moremo soditi po listih, pričakovati je, da Ljubljana jutri na sijajen način izvrši svojo dolžnost kakor prednjačica slovenskim občinam. Mi v Trstu, da si živimo v velikem mestu, mi ne smemo misliti na vnanji sijaj manifestacije. V velikem mestu smo ukovani v skromne, tesne razmere...

Tem najneja dolžnost je našim rojakom, da jutri nadomestijo po intenzivnosti manifestiranja, kolikor nam je onemogočeno na ekstenzivnosti. Ko se je naš narod postavil v falango za zahtevanjem po najvišjem kulturnem cilju, ne sme manjkati tudi nas, ki smo sinovi tega naroda in čuvarji na prevažni poziciji njegovi. Visoko pesem o kulturnem, idealnem stremljenju naroda slovenskega, ki bo donela jutri v metropoli naši, naj — če tudi skromno — ali častno in nadobudno spremljejo tudi slovenski zvoki ob sinjem morju našem...

Velik, visok, vzvišen, najvišji je namen, ki zbere jutri rodoljube v središču Slovenije. V isti namen, v istem znamenju se zberemo tudi mi jutri predpoludne. Ali naš namen, naša jutranja naloga je pa razsežnejša, nego bo bratom v Ljubljani. Oni hočejo na slovesen način povzdigniti svoj glas proti višku, do krone zgradbe, do vrhnega cilja. Tudi mi hočemo podkrepiti ta klic se svojo skromno besedo. Ali mi moramo — in to je znak žalostnega položaja našega — jutri v novi, in zopet in zopet, povzdigniti svoj glas, da se nam enkrat ustvarijo fundamenti zgradbe kulturnega življenja — **da se nam da ljudska šola!**

Krvava ironija je res to, nezmisljen je to, možen le tam, kjer je vse postavljeno na glavo, da narod, ki že stremi po najvišjih idejnih, ki glasno zahteva — in po vsej pravici — najvišje učilnice: da tak narod, pravimo, more čele beračiti za prvotne, elementarne pogoje razvoju in kulturnemu življenju vsakega naroda: **za ljudsko šolo!**

Mej nami ga menda ni človeka, ki bi se ne zavedal, kakšnega pomena je za našo stvar v Trstu dejstvo, da naši mladini vzkrachajo ljudskošolsko izobrazbo, oziroma, kolikšnega pomena bi bilo za to našo stvar, ako bi imeli zadostno ljudskih šol! Nočemo razlagati tega pomena, ker bi menda s tem le vodo nosili v morje! Istotako nočemo omenjati tu sramote, ki je obsežena v nečutenem dejstvu, da že blizu 20 let traja naša borba za najelementarnejše — človeško pravo!

Nočemo podrobneje govoriti o vsem tem, ker bi bilo skoro žaljivo za slehernega razsodnega rojaka, ako bi mu hoteli razlagati take notorične stvari.

Zato lahko zaključimo s pozivom do rojakov: pridite vsi jutri v Sokolovo telovadnico! Pridite, da se v velikem številu v duhu zberemo z milimi rojaki našimi v srečo Slovenije! Da se jim pridružimo v najplemenitiji akciji, za katero je došel impulz od naše vrle akademiške mladine — in ki je vzgala sreča prek in prek, kjer-koli živi naš rod!

Pridite, da vnovič uložimo svoj protest proti nečutenemu škandalu, proti sramoti za kulturno državo našo, proti takemu sramotnemu pojmu civilizacije — da povemo, da 30—40.000 državljanov v velikem mestu, bahajoč se s svojim napredkom in starodavnim kulturo, nima **borne ljudske šole, da-si jo zahteva že blizu 20 let!** Še več: pridite vsi, da svetim ogorčenjem zakličemo vnovič v svet: **da uprava države v dobi blizu 20 let niti odgovora ni dala svojim državljanom na tako plemenito zahtevo njihovo,** izrazujočo stremljenje naroda po — kulturi!

Niti jeden ktiček v telovadnici ne sme ostati jutri prazen! Toliko nas mora prihrumeti, da niti ne bo prostora za vseh! Skromna ali vendar imponajoča mora biti jutri naša manifestacija, da bodo vedeli vsi činitelji, da to, za kar bomo resolvirali jutri, zahteva — narod! A naroda glas je božji glas!

Prebivalstvo mesta Ljubljane priredi v nedeljo dne 1. decembra t. l. v dvorani »mestnega doma« ob 10. uri in pol dopoldne velik manifestacijski shod, na katerem hoče glasno in krepko zahtevati ustanovitve vseučilišča v Ljubljani. Zahteva po vseučilišču, tem eminentnem, najvišjem ognjišču prosvete, je zahteva vsega slovenskega naroda že več nego pol stoletja in napeti moramo vsi vse moči, da se uresniči naš najlepši ideal. A pelujemo torej na narodno zavest svojih cenjenih čitateljev, da se ta dan spomnijo tudi oni, tu ob našem slovanskem morju, svojih rojakov v središču Slovenije ter jih pozdravijo in tako dajo duška svojem prepričanju po potrebi slovenskega vseučilišča, ki jo nosi globoko v svojem srcu ves zatirani, a zavedni in zdravinarod slovenski!

Pogreb Frana Kalistra. Sprevod se je jel pomikati še le proti 11. predpoludne. Ali že okolo 9. ure je bila na trgu Stazione, pred hišo Kalistrovo, velika množica ljudi. Od vseh strani so prihajali ljudje in iz vseh slojev, da izkažejo odličnemu pokojniku zadnjo čast. Prihajali so meščani brez razlike narodnosti...

Po 10. uri je bila že glava pri glavi: od elegantnih gospodov in dam do priprostega človeka v priprosti obleki, a s poštenim srcem v prsih.

Vseh je privel semkaj isti namen, da blagopokojnemu Franu Kalistru polože zadnji tribut hvalečnosti svoji.

Ob 9. uri že so truplo pokojnika položili v dvojno krsto, na kar je klepar zvaril vnanjo krsto iz metala...

Prednja dvorana je bila založena s krasnimi venci. Najkrasnejši so bili oni gospodove, sina, sestre, rodbina Kornelij Gorup in Josip Gorup ter velikanski palmovi veneci, ki so ga »Svojemu mecenu« poklonili hvaležni — tržaški Slovenci.

Ob 10. uri in pol so se pripeljali sedmorica veleč. g. duhovnikov, na čelu jim župnik-kanonik od sv. Antona novega, gosp. Fabris, ki je vodil kondukt.

Po dovršenih molitvah in blagoslovljenju so krsto prenesli na krasen črn, bogato polzlacen voz, v katerega je bilo vpreženih šest črno odetih konj. Sprevod se je pomikal izpred hiše žalosti naravnost na pokopališče. Pred vozom s krsto je stopal običajni »kazi-pot« pogrebne podjetja Zimolo; za istim se je vozila preč. duhovščina v kočijah. Za vozom s krsto je bil drug voz ves obložen s prekrasnimi in dragocenimi venci. Za tem vozom pa se je pomikalo nad sedemdeset kočij: pokojnikova, zasebnih in najetih.

Ko se je ta impozantni sprevod jel pomikati izpred hiše žalosti, je bilo zbranega toliko naroda, da so morali na trgu Stazione zaustaviti ves promet.

Pokojniku je skazalo poslednjo čast veliko število uglednih ličnosti obeh narodnosti. Mej slovenskimi odličnjaki moramo imenovati gg. Kornelija in Milana Gorupa. Od gospodov iz drugega tabora imenovati bi bilo g. podpredsednika trgovinske zbornice in odveta Riechettija. Bilo je tudi mnogo srednješolske mladine z g. profesorjem Merharjem na čelu.

Deputacije so doposlane nastopne korporacije oziroma društva: občina Slavina, rojstni kraj pokojnega (Fran Gržina, občinski zastopnik), občina St. Peter (župan Fran Margon in občinski svetovalec Matija Benko), Dijaško podporno društvo v Pazinu (gosp. Gjurjo Vučkovič), Slovanska čitalnica, Tržaška posojilnica in hranilnica, Trgovsko izobraževalno društvo, možka in ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metodija, Delavsko podporno društvo, Tržaško podporno in bralno društvo, Zavod sv. Nikolaja, društvo »Narodni dom«, Dijaška kuhinja, pevsko društvo »Kolo«, Tržaški Sokol, pevsko društvo »Slava« od sv. Mar. Magdalene spodnje, Slov. pevsko društvo. (Toliko smo mogli beležiti v naglici. Morda je bilo še katero drugo društvo zastopano. Če je bilo, naj nam blagobotno oprosti, uvaživši, da poročevalcu je težko vse videti in opaziti.)

Po vseh ulicah, po katerih se je pomikal

ta impozantni sprevod je bilo nagromadenega toliko občinstva, da je bil promet zaustavljen. Kakor vsikdar se je tudi to pot — ne moremo si kaj, da ne bi omenili tega — izkazal naš življ v okrožju sv. Jakoba. Da-si je bil delavnik, se je zbralo vse polno tega zavednega ljudstva, ki se je v ganotju in v tih žalosti poslavljalo od slov. mecen — za vedno. Zlasti ob tej priliki nam je impoziralo to ljudstvo. Pokojnik ni hodil v družbe. Ogromna večina njih gotovo ni nikdar govorila žajim, mnogo njih ga niti po lieu niso poznali. In vendar so se s srsem udeležili te pogrebne slavnosti, čuteči se sinove in hčere naroda slovenskega, ki svojega dobrotnika odvajajo k večnemu počitku; in vendar je žalovalo to ljudstvo, vede, da nas je zadel narodna izguba, da se nam je zrušila važna zaslomba, na katero smo mogli vsikdar računati z vsem zaupanjem.

Na pokopališču so se opravile pogrebne molitve. S solzo v očesu so udeležniki pošiljali k Bogu molitev za pokoj duši pokojnika... Globoka žalost se je čitala na obrazih vseh, ko so krsto spuščali v novo veličastno grobnico rodbine pokojnikove. Ista se nahaja v neposredni bližini one pokojnega Ivana Kalistra.

Fran Kalister spava torej tam na kraju svetega miru svoj večni sen. Ali spomin njegov ni umrl, je ostal med živimi in bo živel dalje, dokler bo živel slovenski rod. On ni delal hupov, mej vrvenjem na velikem trgu javnosti, za to pa je delal pozitivno za povzdigo svojega rodu. Učeeča se mladina: bivša, sedanja in bodoča, je živa spomen-knjiga o dobrih delih pokojnika! Podprši učeečo se mladino je pok. Kalister pomagal graditi najtrdnjše fundamente obstanka naroda... Zato ni umrl za nas! Le kar je bilo zemškega na njem, smo položili v rakev k večnemu snu!

Zemskim ostankom blagopokojnega mir in pokoj! Njega spominu še enkrat: Slava! Slava! Slava!

»Slovenski Narod« o štrajku na učiteljski v Kopru. Glavni dokaz, katerega se poslužuje »Slov. Narod«, da kritizira naše postopanje o priliki štrajka slovenskih učiteljskih v Kopru je ta, da očita dijakom rušenje discipline.

No, kar se tiče moraliziranja o disciplini na Koperskem zavodu, naj gospoda pri »Sl. Narodu« kar molče! Da se na tem zavodu ruši disciplina, tega nismo krivi ne mi in tudi ne slovenski učiteljski, pač pa so tega krivi tisti, ki imajo vodstvo zavoda v rokah in ki bi v prvih vrstah morali skrbeti za vzdrževanje discipline! S tem, da ravnateljstvo slepo ustreza zahtevam laških učiteljskih, medtem ko je nasproti slovenskim učiteljskim skrajno strogo, je samo krivo, ako se v teh zbujajo uporni duh, katerega slednjič izizvalno postopanje gotovih domisljavih »profesorjev« dovaja do izbruha, ki se je pojavil s štrajkom. **Radi pomanjkanja discipline v šoli ni odgovoren dijak, temveč vedno le učitelj; potem voditelj, potem nadzornik in slednjič sistem!** Ako hoče kdo, da se bodo šolske razmere boljšale, ter da se — z ozirom na izvajanja »Slov. Nar.« — reši disciplina, prijeti mora v prvi vrsti sistem, ne pa dijakov, ki so le žrtve tega sistema!

Mi poznamo n. pr. nekega profesorja v Trstu, katerega (kadar poučuje) učenci obmetavajo s krogliami od papirja, med tem ko se isti dijaki ne upajo niti dihati, ko jim je stopil v razred drug profesor! To je eklatanten izgle, od koga je zavisna disciplina v šoli! Taki slučaj niso sicer nikada redkost, a vredno se nam je zdelo omeniti to z ozirom na deklaracijo »Slov. Naroda« o disciplini.

Kake nazore pa ima n. pr. »Slovenski Narod« o znanih dogodkih v Vrešenu na pruskem Poljskem? Po njegovi logiki imajo tam prav nemški, fanatični, poživljeni učitelji, ker učenci so se — uprli disciplini! Kaj ne?!

Dijaki ne bi bili smeli stopiti v štrajk, marveč so morali svoje težnje prijaviti na pristojnem mestu! Tako meni »Sl. Narod«. Mi pa si temu dovoljujemo pristaviti še: in dosegli ne bi bili — ničesar!! Koliko so se že naši dijaki pritoževali na vseh straneh, a vspeh pritožb — katere smo pripravljali tudi navesti, ako žele to gospoda pri »Sl. Narodu« in oni, katere »Slov. Nar.« jemlje v svojo obrambo — vspeh vseh teh pritožb je bil jedna velika ničla! To nam dokazuje dejstvo, da se razmere na tem učiteljskem, po tolikih letih in tolikih pritožbah, niso (prav

nič) boljšale, pač pa poslabšale, tako, da so dovele do štrajkov! Prosimo: **najprej** do štrajka laških dijakov, in še le potem, ko so slovenski dijaki videli, da se sme na učiteljskem štrajkati, ponavljamo: še le potem do štrajka slovenskih dijakov! Ko so Lahi štrajkali, tekal je ravnatelj na njihova stanovanja, da jih pregovori, naj pridejo v šolo! Sedaj pa, ko so stopili v štrajk slovenski dijaki, sedaj še le se zaveda gosp. Markelj svojega dostojanstva, svoje avtoritete in discipline. Zakaj to? Zato, ker je gosp. Markelj vedel, da bo z laškimi dijaki solidarno vse laško prebivalstvo v Avstriji in da bi moral odleteti, ako se zameri temu prebivalstvu! Zato se je moral proti tem dijakom vesti skrajno popustljivo! Našim dijakom pa lahko zabruša v obraz »alle ausschliessen«, ker je bil lahko prepričan, da se med Slovenci gotovo najdejo roke, ki bodo njegovo protislovensko postopanje branile, ali pa vsaj opravičevale ali olepševale. Tako postopanje je mogoče samo med Slovenci, to ve dobro tudi gospod Markelj! Ve tudi g. Klodič in ve še najbolje — vlada! Zato pa vsi ti tudi tekmujejo v tem, kdo da si pridobi največje zasluge s pometanjem slovenskih dijakov!

Toliko za danes, prihodnjič pa zaključno opazko tej polemiki.

Radi napisov na novi istrski železnici.

Predsedništvo pol. društva »Edinost« je večeraj odposlalo nastopno brzojavko: Ekselencu minister Wittek, Dunaj. Politično društvo »Edinost« za Primorje protestira energično v imenu slovanskega prebivalstva Istre proti poskusom voditeljev italijanske stranke, da bi zaprečili razobešenje namerjanih napisov v deželni jezikih na železniški črti Trst-Poreč, ter prosi, za varovanje stroge enakopravnosti v deželi, ki je pretežno slovaška.

Predsednik: Mandić.

Hvaležnost vseučiliščnikov. Sinoči, že po zaključku lista, smo prejeli to-le brzojavko z Dunaja:

Akademsko društvo »Slovenija« žaluje ob grobu Kalistra, velikodušnega podpornika slovenskega dijaštva.

Za slovensko vseučilišče v Ljubljani pošlje peticijo »Zavod sv. Nikolaja v Trstu«, in sicer vsled soglasnega sklepa odbora v redni seji dne 28. t. m. — Naj bi naše vrle gospod posnemale ostala narodna društva, ki se niso tega storila.

50-letnico svoje bo praznovalo vz. podp. društvo »Associazione di Mutuo Soccorso per Ammalati in Trieste« jutri dne 1. decembra. Ob 10. uri bo petdeseti redni občni zbor v veliki borzni dvorani. Kakor prva točka dnevnega reda bo primeren slaven govori.

Načelnstvo tega zavoda pravi v posebnem dopisnem nam pismu, da nam bo hvaležno, ako se v tem listu spomnimo petdesetletnice najstarejše med sličnimi zadrugami v Trstu.

Mi ustrezamo tej želji drage volje. In to ne le iz uljudnosti, ampak zato, ker nam velja dvojno načelo: da se tekmovalni boj med narodnostmi ne sme nikdar sprijati v uničevalen boj, v katerem jedna narodnost negira drugi pravo do ekzistence, oziroma kar negira že nje ekzistenco; in da narodno ali politično nasprotstvo — pa bodi še tako — ne sme nikdar udušiti čuta humanitete in smo torej menjenja, da glede humanitete zavodov, na polju dobrotvorstva, moramo slušati le glas usmiljenja in tistega človekoljubja, ki ne pozna razlike med človekom in človekom radi njegovega rojstva.

V tem zmislu čestitamo tudi mi rečenemu društvu ob njegovi petdesetletnici in želimo le, da bi se nikdar več ne zgodilo, da bi takov eminenten humanitaren zavod, kakor je naša »Tržaška posojilnica in hranilnica«, od italijanske strani označil — kakor se je nedavno temu zgodilo v mestnem svetu, če tudi indirektno — za straniero! Pobijajmo se kakor Italijani in Slovenci, kakor politiki, ali na polju, kjer sme imeti glas le čut človečanski, bodimo — ljudje! Tako bodi, pa bo bolje za to in ono stran!

Drobne vesti. Zopet dete v ognju! Sinoči ob 6. uri je dveletna deklica Viktorija Cescutti padla v ogenj in se hudo opekla. — Siromašno dete so prenesli v bolnišnico.

Amalija B., stanujoča v ulici del Rivo in Marija Z., stanujoča v ulici S. Lucia, sta si stari sovražnici. Če se le snideta, skoro ni misliti, da bi se ne sprijeli. Usoda je hotela, da sta se včeraj srečali na ulici Canale. Beseda je dala besedo in konečno tudi — klofute. Ob veliki zabavi za druge ljudi ste

bili ženski aretirani in odvedeni v zapore, kjer so jima takoj odmerili po nekaj ur zapora.

Furijozen mož. Minoli večer je srečal 21-letni kotlar Josip L. iz Pulja na ulici Barriera vecchia dve ženski, katere sta tirjali neki tvari nepravilni mali račun. Vročekrvi mož pa je, mesto da bi plačal račun, pričel ženski neusmiljeno klestiti! Ženski sta priklicali redarja, ki je furijoznega moža odvedel v zapore.

Zblaznel! Sinoči je zblaznel nena doma 54 letni S. Vpil je po ulicah, da je milijonar, in razsipal je nekaj novčičev, kar jih je imel. Došli redar je moža prijel in odvedel na zdravniško postajo, kjer jim je bilo takoj jasno, da imajo opraviti z blaznim. — Pozneje so ga odvedli v bolnišnico, v oddelk za umobolne.

Kdo jo je? 27-letna služkinja Marija Zavnik, stanujoča v ulici S. Maurizio, je morala, vsa ranjena, iskati si na zdravniški postaji pomoči, ker jo je nekdo ranil! Ali povedati, kdo jo je ranil, tega pa ni hotela. Brčkone je bila roka, ki jo je mikastila, roka — ljubezni?

— Pretepa med ženskami na ulici. Včetaj sti si neusmiljeno zrahljali lase neka Ivanka B. in neka Josipina P. in to na ulici dell' Istria. Redar je napravil lasanju konec s tem, da je razjarjeni ženski odvel na policijo, od koder sti bili kmalu zopet izpuščeni, seveda s pogojem, da ja povabijo zopet na nekoliko obračuna.

Nesreča. Sinoči ob 10. uri so pripeljali v tukajšujo bolnišnico 62 letnega Josipa Kobala iz Rižana, ki je blizu Zavelj ponesel se svojim vozom. Našli so ga redarji vsega okrvavljenega. Starček je nevarno ranjen na več mestih.

Dražbe premičnin. V poned., dne 2. decembra ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. e. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: v ulici Concordia št. 2.B, hišna oprava in knjižice; v ulici Fernace št. 14, hišna oprava; v ulici Giuliani št. 9.B, hišna oprava; v ulici dell' Industria št. 11, hišna oprava; v ulici S. Maurizio št. 10, hišna oprava; v ulici Artisti št. 4, hišna oprava; v ulici Riborgo št. 1, šivalni stroji.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 19.5 ob 2. uri popoldne 79.7 C. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 764.3 — Danes plima ob 10.24 predp. in ob —. — pop.; oseka ob 4.57 predpoludne in ob 5.24 popoldne.

V počestčenje spomina veleblagorodnega narodnega dobrotnika pokojnega Frana Kalistra je »Trgovsko izobraževalno društvo« darovalo 20 kron tržaški možki podružnici družbe sv. Cirila in Metodija.

»Trgovsko izobraževalno društvo« je sklenilo vzeti delež 200 kron društva »Narodni dom« v Trstu.

Jutri popoldne bo v nedeljski šoli tega društva g. Ajdišek poučeval računstvo.

Plesni odsek »Trg. izob. društva« javlja svojim članom in prijateljem, da priredi v nedeljo dne 8. decembra t. l. »Miklavžev večer« v prostorih »Slovenske Čitalnice« ulice S. Francesco št. 2. Pričetek točno ob 6. uri popoldne. Vstopnina za nečlene 40 avč. Členi so vstopnine prosti. Odsek se nadeja obilne udeležbe.

Okoličanskim kmetovalcem na znanje. Kmetovalci trž. okolice, ki želijo dobiti trte ameriške podlage za nove nasade, naj se oglasijo prve dni prihodnjega meseca pri »Kmetijski družbi za Trst in okolice« v ulici Geppa 14.

Ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metodija je pričela razpošiljati prošnje do 33. gg. rodoljubov in rodoljubkinj po mestu in deželi za božičnico. Letos moramo to prošnjo posebno položiti na srca vsem. Število šolskih otrok in otroških vrtec narašča vedno bolj in ti otroci so večinoma siromašnih staršev. Ženska podružnica jim poskrbi, kar jim bo najpotrebnejše. V to seveda treba novecev in zopet novecev. Vsakdo naj se torej odzove če tudi še s tako malim darom! Vse bo hvaležno vsprejeto. Seveda, kdor more več, naj da več. Darovi naj se izvolijo doposlati podružnični blagajničarici, gospej Maši Grom, ulice Conicoli št. 1, I. nadst., Trst.

»Miklavžev večer« priredi, kakor je bilo že naznanjeno, ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metodija v soboto dne 7. decembra v prostorih »Slovenske Čitalnice«. Podružnica vabi že sedaj vse naše pridne

otroke, naj pridejo, da jim sv. Miklavž kaj lepega prinese. Darove za pridne otroke naj se, z imeni, blagovolji doposlati v »Slovensko Čitalnico«.

Pouk v plesanju je vsaki torek, četrtek in soboto od 7. do 9. ure zvečer v »Trž. podp. in bral. društvu«, Via Stadion 19. Poučujejo se vsi navadni in sestavljeni plesi. V torek prične pouk plesa »Beseda«. Vstop je dovoljen tudi neudom društva.

Vesti iz ostale Primorske.

× Volilno gibanje v Istri. Volilne volilnih mož so dovršene. V političnem okraju poreškem sta še volila Vrsar in Novava, seveda v italijanskem zmislu. Da v tem okraju še nismo zmogli, za to je različnih razlogov. Glavna sta: zistem, pa gospodarska zavisnost našega ljudstva, združena pomankanjem — šole. V političnem okraju voloskem je še volila sporna občina Vepriac. V tej občini smo padli s 24 proti 33! Ako pomislimo, da je bila ta občina nekdanji kristlazijska točka za Krstičevo agitacijo, smemo biti zadovoljni s tem uspehom, ker kaže, da se stvari boljajo tudi v tej občini.

Nekoliko več prihodnjih.

Iz Kopra nam pišejo: Agitacija med obema nasprotnima laškima strankama (oficijelno laško stranko in Gambinijevo) je silna. Po mestnih oglih je vse polno lepakov, ki pozivljajo volilce: jedni, naj volijo dr. Bellija, drugi, dr. Gambinija. Masa ljudstva je na strani dr. Gambinija, signoria pa na strani koperskega župana dr. Bellija. Ljudstvo trže, kakor je ob takih prilikah navada, lepake nasprotnih kandidatov in posebno zdelani so oni za dr. Bellija, na katerih je ljudstvo tudi korigiralo ime podpisanega, bivšega koperskega župana Cobola in je iz Cobol — napravilo — Kobal. (Je že križ, če ima kdo svoje slovensko rojstvo celo v priimku).

Ako bi bila splošna volilna pravica, mogli bi reči za gotovo, da prodre dr. Gambini! Ker pa je večina nižjega ljudstva brez volilne pravice in ker je tudi mnogo onih, ki imajo volilno pravico, pod terorizmom signorije, dr. Gambini propade najbrže in bo izvoljen kandidat signorije, dr. Belli. Nam je to sicer vsejedno, naj zmaga eden ali drugi! Naši sovražniki so itak — vsi.

Gospodarstvo.

Desetletnica.

Deset let življenja je za dete jako malo; komaj se zaveda, da živi! Deset let mladniškega življenja pa ima že več vrednosti. V tej dobi je že precej užival dobrega in morda poskusil in trpel že precej slabega. Če pa stopnujemo desetletnice dalje po starostnih dobah življenja posamičnega človeka, vidi se nam, da ima vsaka desetletnica tem več vrednost, čim večja je starost.

Kaj pa naj rečemo, če praznuje desetletnico svojega obstanka denarni zavod, ki je delo vsega naroda?! Tako desetletnico praznuje »Tržaška posojilnica in hranilnica«, naš dični denarni zavod, ki je res delo vsega našega naroda, živečega v Trstu in njega okolici. Na tem zavodu so delali vsi naši sloji: lepi razvoj, krasni uspeh in močna korenita podlaga se kažejo danes vsemu svetu: v 10-letnem obstanku! Vsa podla obrekovanja nasprotnikov in njihove malinacije niso bile v stanu, da bi preprečile ustanovitev, razvoj in impozantni uspeh naše posojilnice in hranilnice v Trstu, v trgovskem središču, kjer je vse polno bank in drugih denarnih zavodov, kjer je konkurenca silna in kjer se vsakdo obrača raje do velikega denarnega zavoda nego pa do malega ali celo na novo ustanovljenega, kjer si vsaki nasprotnik prizadeva, da odgovarja celo svoje uslužbenec, naj nikar ne vlagajo denarja v »slovensko kaso«!

Ali, kakor rečeno: vzlic vsem takim in enakim zaprekam se je naš zavod po požrtvovalnosti nekaterih rodoljubov naših povzdignil do tega, kar je dandanes, ko praznuje svojo desetletnico!

Oglejmo si nekoliko delo in razvoj naše posojilnice in hranilnice!

Po raznih dolgotrajnih posvetovanjih za ustanovitev denarnega zavoda smo slednjič prišli do tega, da je dne 1. decembra 1891. »Tržaška posojilnica in hranilnica« odprla svoj skromni urad v jedni jedini skromni sobi v ulici Molin piccolo št. 1.

Prežalostno bi bilo opisovati vtis, ki ga je taka »pisarna« ali »urad« napravljala na

vstopivšo osebo; bil je to reven in mal začetek in slab utis je gotovo mnogo uplival da je bil razvoj s prva počasen. Ali vsaka dobra reč se polagoma sama prikaže. Ta skromna posojilnica je bila pač realno podjetje, ki je imelo dober namen in — vspevalo je. Mala sobica, ki je bila sprva preprostorna, je začela postajati pretesna in naš denar in zavod moral se je pred leti seliti v obširneje prostore v ulico sv. Frančiška št. 2, kjer je še sedaj! — Ali tudi ti obširnejši njega prostori so jeli postati že pretesni in treba je bilo misliti na lastno hišo kjer bi se ob potrebi zavod lahko širil. To namreč, da bi eventualno hranilnica kupila nekoliko večjo stavbo, kjer bi imela zavetja tudi še druga naša društva, kjer bi se shajali svobodno vsi Slovenci! Ker so nam pa pričeli naši ljubi sosedje Lah zapirati svoje lokale in dvorane, ker so nas pričeli ven metati: sklenila je naša posojilnica in hranilnica napraviti še večjo hišo — in kupila v ta namen hišo na trgu pred vojašnico št. 2, ki naj postane naš »Narodni dom«!

Sedaj pač ne bodo mogli naši nasprotniki več nagovarjati svojih služkinj, naj ne nosijo denarja v »slovensko kaso«, ker da nima svoje »lastne hiše«! Sedaj ima tudi »slovenska kasa« svojo hišo in to na najlepšem prostoru!

Naš denarni zavod pa ni skrbel samo za rojake v mestu s tem, da je kupil hišo za »Narodni dom«, ampak skrbel je tudi za okoličane!

Naša posojilnica ne podpira samo malenkostno drugih naših denarnih in gospodarskih zavodov, ampak je mnogim kupila lastni dom.

Kakor že omenjeno, posojil. in hranilnica je delo vseh slojev, ista je tudi podpirala in podpira vse sloje. Kupila je »Narodni dom« za vse sloje v Trstu za 320.000 kron in narodno zavetišče za delavsko ljudstvo pri sv. Jakobu.

Nadalje za obrtne in kmečke sloje v Lonjerju, pri sv. M. Magdaleni spodnji, na Ferdeniču pri sv. Ivanu in pri sv. Ivanu samem itd. itd. za večje ali manje zneske, ki sežajo od 8000 do 250.000 kron, kakor so že hiše. In kaj vse to pomenja, kaj vse to velja za obstanek našega življa ob sinji Adriji, tega pač ni treba praviti! Delo, ki je bilo zapričeto pred desetimi leti na narodnogospodarski podlagi, je rodilo lep sad! Iz malega zrna — je postalo veliko in močno drevo, ki širi svojo blagodejno senco po Trstu in vsej okolici!

Kolko je ljudij iz naših nižjih slojev, ki ti pravijo: »Slovenska kasa« mi je pomagala na noge! S posojilničnim denarjem sem si sezidal najprej hišo — potem hlev in sedaj sem si kupil še kos zemljišča! In kako dobro deje to človeku, ki pozna naše ljudstvo in naše razmere ter vidi, da se vendar le reši tja pa sem kak kos naše zemlje in pa marsikaka izgubljena duša!!

Desetletnica naše »slovenske blagajne« kakor je nazivlje ljudstvo, nas opominja in vzbuja na delo. Na boj proti nasilstvu in suženstvu. Gmotno stanje naroda daje istemu pouka in meči. Ako bi naš zavod danes obhajal petdesetletnico, bi bili tržaški Slovenci drugi možje, nego so in zavzemali bi drugačno stališče! Toda še je čas! Kar smo zamudili v času, popravimo s časom! Ker nismo zgodaj začeli, treba, da sedaj hitreje delamo, da ne zgubljamo ni trenutka, ni prilike, in da pridobimo za naš zavod slehernega Slovenca in Slovenko in sploh vse Slovane živeče v Trstu!

Vsi naj se poslužujejo tržaške posojilnice in hranilnice, ki je v Trstu edini slovanski denarni zavod! Dični naši posojilnici pa in njenim voditeljem in vsem, ki delajo za njo kličemo: čast in hvala! In le vrlo naprej!

Izjava.

Podpisani pevci »Bratovščine sv. Cirila in Metodija« pri sv. Jakobu izjavljamo:

Da se čutimo žaljene, ker se je tu ustanovil nasproten pevski zbor, ki nam odvaja naše pevske moči. Mi oskrbujemo s petjem štiri mestne cerkve, kar nam je mogoče le še z združenimi močmi. Ako se pa neodneha z odvajanjem naših, že sedaj skromnih moči, bomo prisiljeni popustiti, oziroma razpustiti naš pevski zbor.

Naše mnenje je: da ni bilo prav nič potrebno ustanovljati novega pevskega zbora pri sv. Jakobu!

Toliko na znanje onim, ki lahko preprečijo razpad našega zbora.

Trst, 30. novembra 1901.

Pevski zbor

»Bratovščine sv. Cir. in Metodija«.

Brzjavna poročila.

Novi avstro-ogerski poslanik pri Vatikanu.

DUNAJ 30. (B.) Potrja se, da je prvi sekejski načelnik v ministerstvu za vnanje stvari, grof Nikolaj Szeesen imenovan poslanikom pri Vatikanu. Szeesen je v letu 1881. stopil v diplomatsko službo; je služboval v Carigradu, Rimu, Parizu, Petrogradu, Bukarešti in Drazdanih, potem zopet v Rimu in je 6 let sem v ministerstvu za vnanje stvari. Prvim sekejskim načelnikom je imenovan dosedanji drugi sekejski načelnik grof Lüt-zow, drugim pa izredni odposlanec in pooblaščen minister pl. Merey.

Razburjenje proti Nemcem mej Poljaki.

LVOV 30. (B.) Po službi božji, prirejeni po neki spominski slavnosti, je skušala neka skupina kakih 200 dijakov, da bi došla pred poslopje nemškega konzulata, bila je pa razpršena v akademski ulici.

Dve uri na to je odšlo kakih 300 slušateljev politehnike pred nemški konzulat, kjer so prodrli nastavljeni policijski špalir ter so pred konzulatnim poslopjem vsklikali »pereat«! Policijska patrulja, pod vodstvom jednega komisarja, je zopet razpršila demonstrante. Jednega dijaka so odveli na policijsko direkcijo in so ga izpustili zopet, čim so konstatirali njegovo identiteto.

Turčija tolaži.

CARIGRAD 29. (B.) »Agence de Constantinople« zagotavlja na podlagi dobljenih oficijelnih sporočil, da je brez vsake podlage vest, kakor da je položaj v Skadru (Albanija) in Beyruthu vznemirljiv. Okolnost, da je Kianzim paša zapustil Skadar, prihaja od todi, da je isti premeščen na drugo mesto.

Vojvoda Teekski ponesrečil.

LONDON 30. (B.) Vojvoda Teekski je včeraj padel s konja in dobil o tem nevarne rane. Listi javljajo nastopne podrobnosti o tej nezgodi:

Vojvoda je bil na lovu na lisice in mu je o tem konj obvisel na neki žici ter se zvrnil potem. Vojvoda je padel na glavo ter so ga nezvestnega odnesli v bližnjo kmetstvo hišo, kamor je došla zdravniška pomoč. Čim se je vojvoda nekoliko okrepil, so ga odnesli v Grosvenor na stan vojvodinje. Vojvoda si je pretresel možgane in se nevarno poškodoval na ledjih, vendar upajo zdravniki, da okreva v nekoliko dneh.

Svojemu vrlemu odborniku, gosp. Josipu Pertot-u, podpisani najsrčneje čestitajo o priliki njegove poroke z dražestno gospico Apolonijo Živic. Živela!

Pevci
pevskega društva »Adrija«

MIZARSKA ZADRUGA V GORICI

z omejenim jamstvom

naznanja slovenskemu občinstvu, da

je prevzela

prvo slov. zalogo pohištva

iz odlikovanih in svetovnoznanih to-

varn v Solkanu in Gorici

Antona Černigoj-a

katera se nahaja

v Trstu, Via Piazza vecch'a

(Rosario) št. 1.

(na desni strani cerkve sv. Petra).

Konkurenca nemogoča, ker je blago

iz prve roke.

Aleksander Levi Minzi

Prva in največja tovarna pohištva

vseh vrst.

• T R S T •

TOVARNA: ZALOGE:

Via Tessa, Piazza Rosario št. 2

Via Limitanea, (šolsko poslopje)

in Via Riborgo št. 21

Velik izbor tapetarij, zrcal in slik. Iz-

vršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.

Cene brez konkurence.

ILUSTROVANI CENIK ZASTONI IN FRANKO

Predmeti postavijo se na parobrod

ali železnico franko.

360 goldinarjev

sem izgubil jaz Andreja Sulič od ul. Sv. Lucija, Armeni in ulica S. Giorgio. Kdor je slučajno to svoto najdel je nagrajen, da bi jo prinesel, proti nagradi, v mojo krcmo ul. Sv. Lucija 10.

Mladeneč

vešč hrvatskega, slovenskega, nemškega in italijanskega jezika (poslednjega samo v govoru), želi stopiti v kako odvetniško pisarno ali h kakim trgovski trgovki za korespondenta. Naslov povč uprava »EDINOSTI«.

Svoj k svojim!

M. AITE

trgovina manufakturnega blaga

Trst. — Via Nuova — Trst.

vogal Via S. Lazzaro št. 8.

priloga cenjenim klientom svojo bogato zalogo vsakovrstnega manufakturnega blaga za jesen in zimo in sicer: sukno, a moške in ženske obleke, flanelo, barvan in bel barhent, piket za perilo, maje od volne in bombaža, odeje s podvleko ali volne i. d. Bogata zaloga raznovrstnega perila na meter, nadalje srajce, ovratniki in ovratnice najnovije mode, namizni beli in barvani prti; bela in barvana zagrinjala na meter ali izgotovljena.

Drobniarje za krojače, kitničarke in šivilje ter ter raznovrstni okraski za ženske obleke.

Naročbe za moške obleke po meri z največjo točnostjo in natančnostjo.

Velik izbor blaga za zastave in narodnih trakov za društvene znake.

Cene brez konkurence

Nadejaje se tudi v prihodnje podpre cenj odjemalcev in sl. občinstva, beležim se najljubdeje.

M. Aite.

„Andemo de Franz“

krčma

v ulici Geppa št. 14.

Toči vina prve vrste:

Bela vipavska . . . liter po 36 kr.
Črna istrska . . . „ „ 36 „
Istrski refošk . . . „ „ 48 „

Kuhinja domača, vedno preskrbljena z gorčimi in mrzlimi jedili po zmernih cenah.

Družinam se pošilja na dom od 10 litrov naprej: Ipavsko belo liter po 28 kr., črno istersko liter po 28 kr.

Priloga se tudi krčmarjem, katerim dejem vinood 50 litrov naprej po dogovorjeni ceni.

Josip Furlan, lastnik.

Redka prilika.

300 komadov za 1 gl. 80 novč.

Ena krasna pozlačena ura z 3 letnim jamstvom točno idoča, in lepo veržico: 1 krasen koljer iz orijental-skih biserv, moderni kinč za dame za na vrat ali lasi, patentovana zatorka; 1 krasen žepni nož od nikla z dvema rezili; 1 pisalna priprava od nikla; 1 krasna broša za dame (novost); 1 par krasnih uhanov iz simili briljantov (jako zmotljivo); 1 krasna špila za kravato (patentovana); 1 eleg. žepno ogledalo (bel-gijsko steklo); 1 dohodilce milo, 1 eleg. držalo za kravate; 35 angl. predmetov za dopisovanje in še 250 komadov raznih predmetov, koji so doista neoludno potrebni z uro vred, ki sama toliko velja, stane le 1 gl. 80. Razpošiljasmo nekaj časa po povzetju. Mejnatozna izvozna trdka

M. B. Bravmann. Krakovo.

Kar ne ugaja, denar nazaj.

Razsežno jamstvo

Ludovik Borovnik

tovarna in izdelovalnica precizijskih pušk Borovlje (Ferlach) Koroško

priloga

svoje najboljšje in zanesljive puške vseh sistemov in kalibrov. Znamenite in oistrostrelne puške za šibe, risanice, lovske kratke puške in dvocevke za cele krogle iz dobrega kovanega maverijala najsolidnejše puškarsko ročno delo ter dobro preskušano. Komade, ki ne ugajajo, sprejemam nazaj, jih zamenjam ali pa povrnem denar. Sprejemam v popraviljanje vse, izdelavam cevi v stare puške, nova kopita, predelavam puške za nabijanje od spredaj v take za nabijanje od zadaj itd. Pri najsolidnejšem delu zmerne cene.

Slovenski cenik pošljem na zahtevanje brezplačno in franko

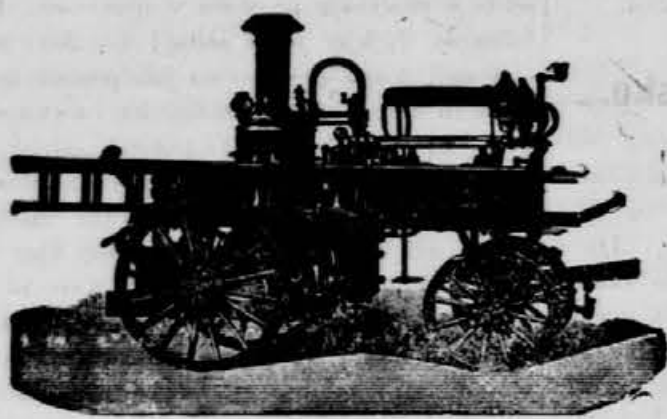
Cene zmerne.

Ces. kr. priv. tvornica strojev, brizgalnic, želad, cevij, pasov in prva moravska mehanična tkalnica trvdke

Czech pri Prostjevi (Moravsko.)

R. A. SMEKAL-A Smichov-Praga

podružnica v Zagrebu, Frankopanska ulica 9

Spševanjem

Podružnica R. A. SMEKAL v Zagrebu.

priloga slavnim gasilnim društvom in zasebnikom brizgalnice vsake vrste, s patentom proti zmrzlini in priredbo, da na obe strani vodo sesajo in mečejo.

Parne brizgalice, s katerimi zamoreta že samo dva človeka delati; izučba lahka in brez masinista. Dalje motorne vozove, aparate za acetilenski plin, brizgalnice proti peronospori „Vermorel“ po 16 kron, „Avstrija“ po 20 kron franko na vsako pošto.

Kmetijsko orodje. Izdelki solidni, lepi in po ceni. Uzorec in ceniki brezplačno.

— Ugodni plačilni pogoji —

Na najvišje povelje Njegovega

c. in kr. apostolskega Veličanstva

XXXIV. c. kr. državna loterija

za civilne dobrodelne namene v tej državni polovini.

Ta denarna loterija,

ki je jedina v Avstriji zakonito dovoljena, ob-sega 16 404 dobitkov v gotovini v skupnem znesku 442.900 kron. Glavni dobiček znaša v gotovini:

200.000 kron

Žrebanje nepreklicno dne 12. decembra 1901. Jedna srečka stane 4 krone.

Srečke se dobivajo pri oddelku za državne loterije na Duna u, III., Vordere Zollamts-strasse 7 in v loterijskih kolekturah, v tobakarnah, pri davčnih, poštnih, brzojavnih in železniških uradih, v menjalnicah itd.; igralni načrti gratis za kupce srečk.

Srečke se dopoljujejo poštne prosto.

C. kr. loterijska direkcija
oddel. k za državne loterije.

THE MUTUAL

zavarovalna družba za življenje v New-York-u.

Ustanovljena 1842.

Čisto vzajemna.

Splošno premoženje dne 1. januarja 1901.

1.607,625.487.39 kron.

Čisti dobiček v korist zavarovancev leta 1900.

42,873.909 kron.

Cela pokritna svota za vsa v Avstriji zaključena zavarovanja je vložena pri c. kr. ministerijalnemu plačilnemu uradu na Dunaju.

Glavno ravnateljstvo za Avstrijo

na Dunaju I., Lobkowitzplatz šte. 1.

Velika zaloga manufakturnega blaga

vsake vrste. Velik izbor platenine, bombaževine, prtov, brisalk, žepnih rut itd. Specijaliteta predmetov za krojače.

Izvršuje obleke po meri točno

po najnovjših vzorcih in od najboljših krojačev po zelo ugodnih cenah.

Via Barriera vecchia št. 13

Naslednik Frana Kitty

ALOJZIJ GALPERTI

Vsako obleko se izvrši v 24 urah.

Velika zaloga krojnega blaga.

Krojaška zadruga

vpisana zadruga z omejeno zavezo

GORICA Gosposke ulice 7 GORICA

Priporoča vse v to stroko spadajoče blago ter jamči za pošteno in solidno postrežbo.

Cene stalne brez pogajanja.

V najem

se odda nova hiša za gostilno s prenočišči in obrtnim dovoljenjem (dekretom) ob novem kolodvoru v Kopru.

Ponudbe je pošiljati na g. Antona Valentič v Kopru.

„VIKTORIJA“ moderci

za gospe in gospice

po 50, 70 novč., 1 gl., 1-25, 1-30, 1-50, 1-80, 2-20, 3- in 4-20.

Velik izbor

vseh predmetov za jesen in zimo

in sicer: sukneno in volneno blago, flanela, piket, barhent, maje od volne in bombaža, odeje s podvleko ali volne. Vsakovrstni svilnati predmeti za obleke in kinčanje, velik izbor trakov, ovratnikov, modnih specijaliteta vsake vrste, rokavice iz svile, niti in kože ter dežnikov.

Velik izbor

perila dobiva se v manufakturnej zalogi

JAKOBA KLEMENCA

v Trstu, — ul. Sv. Antona št. 1. — v Trstu.

Na zahtevanje

dopoljejo se uzorci z dotičnimi cenami pošt. prosto.

Trgovina z izgotovljenimi oblekami.

Salarini. Ponte della Fabbrica št. 2. vogal ul.

Londra z najfinjšimi izdelki v ulici Poste nove 3 (Brunerjeva hiša). Zaloga izgotovljenih oblek za moške in dečke. Velik izbor oblek za moške od g. 6.50 do 24, za dečke od gl. 4. do 12. suknene jope v velikem izboru od gl. 3. do 8. zimске močne in podšite jope z ovratnikom od astrahana od gl. 5 — 14, ravno take podšite s kožuvinovino po gl. 12. — 32. Površne suknje v velikem izboru od gl. 18 — 32. Jopice za dečke v raznih oblikah in barvah, volnene hlače od gl. 2.50 — 4.50, finejše od gl. 5 — 9. Velik izbor oblek za otroke in dečke od 3 — 12 let. od gl. 2.40 — 10. Haveloki za moške in dečke po najnižjih cenah. Hlače od moleskina (zodjeva koža) za delavce izgotovljene v lastni predilnici na roko v Korminu.

Crtane močne srajce za delavce gl. 1.20. Velika zaloga snovij za moške obleke na meter ali tudi za naročbe na obleke, ki se izgotovi z največjo točnostjo v slučaju potrebe v 24 urah. V podružnici v ulici Poste nove se sprejemajo izdelovanja oblek po meri ter se še posebno vdobiva vsake vrste oblek v raznih risanicah in merih za moške in dečke.

Anton Breščak

v Gorici, Gosposka ulica št. 14 in ulica Vetturini ima v zalogi v veliki zbirbi pohištvo vseh slogov za vsak stan od najboljšega izdelka. V zalogi ima: podobe na platno in šipe, ogledala, žime dzaatno, razne tapetarije itd. Daje tudi na obrok.

Ces. kr. priv. civilni, vojaški in uradniš krojač M. Poveraj, trgovec v Gorici, na Travniku šte. 22 I. nadstropje priloga častiti gospodi svojo izbornu zalogo suknene blaga, gotovih oblek, perila vsake vrste in vse potrebščine k oblekam za vsaki stan Vstreza vsakemu naročilu in po modi.

Julij Redersen

izdelovatelj zdravniških pasov in ortopedičnih aparatov.

Trst. — Via del Torrente št. 858-3. — Trst. (Nasproti „Isola Chiozza“.)

Kirurški instrumenti, ortopedični aparati modrci, umetne roke in noge, berglje, ernanični pasovi, elastični pasovi in nogovice, suspensori, elektroterapevtski aparati, aparati za umetno dihanje ter predmeti za bolnike

Zaloga

predmetov za kirurška zdravljenja, angleški predmeti od gumija in nepremočljivih snovi

ŠTEFAN CRUCIATTI

ornamentalni kamnosek.

TRST. — Via della Pietà št. 25. — TRST.

izvršuje iz istrskega mramorja in kraskega kamnja vsakovrstna od najnavadnejšega do najlepšega in kompliciranega dela.

Specijaliteta za napisne plošče in nagrobne spomenike.

Velika zaloga slanega ali žaganega mramorja v različnih merah belega ali barvanega.

Specijaliteta za pohištvo.

Sprejema naročbe za cerkve, altarje, kakor tudi za podove bodisi bele ali barvane.

Vsaka naročba se izvrši točno in po ugodnih cenah.